EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 7.7.2011
KOM(2011) 413 lõplik

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Elukestva õppe programmi vahearuanne

SISUKORD

1. Sissejuhatus ... 2

2. Peamised tulemused ... 2

Struktuursete muutuste katalüsaator ... 2

Üksikisikute ja institutsioonide edulugu ... 3

3. Programmi kvantitatiivsete eesmärkidega seoses saavutatud edu ... 4

Liikuvuse korrapärane suurenemine ... 4

Suur nõudlus partnerluste, projektide ja võrgustike järele ... 4

4. Euroopa lisaväärtus ning elukestva õppe programmi mõju ... 5

Poliitilise arengu toetamine ELi ja kohalikul tasandil ... 5

Haridus- ja koolitusasutuste moderniseerimine ... 5

Individuaalsete pädevuste suurendamine ... 6

Euroopa lisaväärtus ... 6

5. Haldustõhusus ja klientidele suunatus ... 7

Varasemate programmide liitmine elukestva õppe programmiga ... 7

Rakendamine ja haldus ... 7

Eelarve täitmine ja kulutõhusus ... 8

6. Hindamisaruande soovitused ... 8

7. Järeldused ... 9

LISA ... 11

Elukestva õppe programmi toetused ja eelarve jaotumine vastavalt allprogrammidele (2007–2009) ... 11

1. SISSEJUHATUS

Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. novembri 2006. aasta otsuse nr 1720/2006/EÜ (millega luuakse tegevusprogramm elukestva õppe alal; edaspidi „elukestva õppe otsus"),[1] artikli 15 lõikega 5 antakse käesolevas aruandes teavet elukestva õppe programmi kohta. Selles tuginetakse elukestva õppe programmi vahehindamise tulemustele,[2] 31 osaleva riigi esitatud riiklikele aruannetele elukestva õppe programmi rakendamise kohta[3] ning komisjoni kogutud teabele.

2. PEAMISED TULEMUSED

Esimesel kolmel tegevusaastal rahastati (peaaegu 3 miljardi euro ulatuses) programmi kaudu **rahvusvahelist haridus- ja koolitustegevust**, edendades haridussüsteemide moderniseerimist **31 Euroopa riigis**. Sellega rahastati **Euroopa kodanike 900 000 õpperännet**, millest üle 720 000 tegid õpilased ja ligikaudu 180 000 õpetajad/koolitajad/haridustöötajad. Mitmesugustes koostöötegevustes osales üle **50 000 Euroopa organisatsiooni**.

Struktuursete muutuste katalüsaator

Poliitika arendamise, koostöö ja liikuvuse toetamise kaudu toimib elukestva õppe programm struktuurse muutuse katalüsaatorina. Sellega parandatakse poliitikakujundamist, pakkudes kvaliteedivahendeid, analüüse ja uurimusi ning avatud koordinatsiooni meetodi kaudu ka foorumit parimat tava käsitleva teabe vahetamiseks. Elukestva õppe programmi kõrgharidusele suunatud allprogrammiga Erasmus sillutati teed Bologna protsessile, kõrgkoolide õppetsüklite ühtlustamisele ning õpitulemustel põhineva välismaal toimunud õpingute tunnustamise süsteemi väljatöötamisele. Kutsehariduse ja -koolituse programmiga Leonardo da Vinci toetatakse Kopenhaageni protsessi rakendamist, arendades kutsehariduse ja -koolituse kvaliteeti ja asjakohasust, suurendades kvalifikatsioonide läbipaistvust ning edendades kutsekoolide õpilaste ja töötajate liikuvust. Elukestva õppe programmiga edendati Jean Monnet' programmi raames ka arusaama Euroopa ülesehitamisest ning ELi küsimustega tegelevate noorte töötajate haridust.

Elukestva õppe programmiga toetati Euroopas koostööalgatusi kõikidel haridus- ja koolitustasanditel, sealhulgas Comeniuse programmi kaudu koolides ja Grundtvigi programmi kaudu täiskasvanuharidust pakkuvate asutuste hulgas.

Hindamisküsimustikele vastajad rõhutasid elukestva õppe programmi rolli peamiselt poliitilises koostöös ja suhtluses, hariduses ja koolituses Euroopa mõõtme arendamisel ning selles, kui palju lisaväärtust elukestva õppe programm loob võrreldes sarnaste rahvusvaheliste või riiklike programmidega. Leiti, et ilma elukestva õppe programmita

---

1 ELT L 327, 15.112006, lk 45.

2 Elukestva õppe programmi vahehindamise teostas vahemikus 2010. aasta jaanuarist detsembrini Leedu avaliku poliitika ja halduse instituudi juhitud rahvusvaheline konsortsium. Elukestva õppe programmi vahehindamise aruande terviktekstiga saab tutvuda aadressil http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports.

3 Elukestva õppe programmi üldisel vahehindamisel olid oluliseks teabe- ja andmeallikaks aastaid 2007–2009 hõlmavad riiklikud aruanded, mille elukestva õppe programmis osalevad riigid (27 ELi liikmesriiki, EMP riigid ja Türgi) esitasid kooskõlas elukestva õppe programmi otsuse artikli 15 lõikega 4.

oleks areng selles valdkonnas killustatud (tegevusvaldkondade ja osalevate riikide kaasatuse osas), tegevus toimuks väiksemas ulatuses ja piiratumalt ning paljusid olulisi tulemusi poleks üldse saavutatud.

Siiski pole ära kasutatud kogu potentsiaali. Programmi eesmärkide arvukus on tulemuseks andnud suure hulga erimeetmeid, millest mõni ei saavuta kauakestva mõju avaldamiseks piisavat ulatust. Edusammud seoses haridussektoripõhise õppe arendamisega elukestvaks õppeks on jäänud küllaltki väikeseks. Elukestva õppe programmi meetmete suurim mõju avaldub küll individuaalsel ja institutsionaalsel tasandil, kuid süsteemsel, poliitilisel tasandil on mõju siiski suhteliselt mõõdukas. Programmi otsene lisaväärtus on esmajoones seotud kvalifikatsioonide tunnustamisega ning haridus- ja koolitussüsteemide läbipaistvuse suurendamisega kogu Euroopas, kuid elukestva õppe programmi meetmete otsest mõju haridus- ja koolitussüsteemide moderniseerimisele on ikka veel raske märgata ja hinnata.

Üksikisikute ja institutsioonide edulugu

Elukestva õppe programmiga võimaldatud liikuvuses võib näha edulugu. Erasmuse õpilaste ja õpetajate liikuvusprogrammi väärtuse uuring näitas, et ajutine õppimine teises Euroopa riigis aitas arendada rahvusvahelisi pädevusi, hõlbustas juurdepääsu tööturule ning aitas endistel Erasmuse õpilastel saada silmnähtavalt rahvusvahelisi töökohti. Elukestva õppe programmi raames võimaldatud liikuvus aitas arendada ka Euroopa identiteeti ja selliseid väärtusi nagu rassismi, eelarvamuste, ksenofoobia ja diskrimineerimise vastu võitlemine.

Ometi tuleb elukestva õppe programmis ette veel teatavaid raskusi. Probleemid jõudmisega üksikisikute ja organisatsioonideni väljaspool kindlat haridusringi, täitmata nõudluse väga kõrge tase, ettevõtete endiselt piiratud osalemine liikuvate õpilaste praktikakohtade pakkujatena või osalejate ebapiisav keeleoskus liikuvusmeetmete kasutamisel (eelkõige täiskasvanute puhul) on endiselt olulised tegurid, mis piiravad programmi haardeulatust.

Parem haldus- ja kontrolliraamistik

80 % elukestva õppe programmist viiakse ellu kasutades võrgustikku, mis koosneb 40 riiklikust büroost, kes haldavad koos aastas ligikaudu 900 miljonit eurot, samas kui ülejäänud osa suuremahulistest koostööprojektidest ja võrgustikest haldab Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus (EACEA). Riiklikud asutused kasutasid esimesel kolmel rakendusaastal eraldatud vahendeid tõhusalt (üle 90 %). Ühekordsete toetuste ja elektrooniliste vormide ulatuslik kasutamine oli kasulik nii klientide rahulolu kui ka tasuvuse saavutamiseks. Riiklike asutuste finantsauditid annavad samuti tunnistust usaldusväärsest juhtimistavast ja väga väikesest veamäärast (<2%).

Siiski on veel valdkondi, mida saab parandada. Auditite ja auditilaadsete kontrollide arv on suur ja need ei ole alati piisavalt kooskõlastatud. Varasemate sõltumatute programmide haldus ei ole veel täielikult programmi integreeritud. Elektrooniliste haldusvahendite pakutavaid võimalusi ei ole veel ammendavalt uuritud. Programmi algusetapp oli raske ning vaja oli teha pidevalt kohandusi kõikidel tasanditel: vormid, IT-süsteemid, halduseeskirjad, aruandluspõhimõtted ja -nõuded. On õiglane tunnistada, et peamiste sidusrühmade positiivne hinnang programmi praegusele haldusele kajastab rohkem 2010. aasta seisu kui 2007.–2009. aasta keskmist seisukohta. Nüüd on üldiselt vaja stabiilsust, et lasta põhimõtetel ja protsessidel kinnistuda ning kasutada rakendamisetapi ettevalmistamisel paremini ära kulutõhusust.

3. PROGRAMMI KVANTITATIIVSETE EESMÄRKIDEGA SEOSES SAAVUTATUD EDU

Kõige värskemad andmed näitavad, et kvantitatiivsete eesmärkide saavutamisel on tehtud olulisi edusamme. Comeniuse programmi haridustegevuses osales igal aastal ligikaudu 450 000 õpilast, mis teeks 2013. aastaks kokku kuni 3 150 000 õpilast (eesmärk oli kaasata aastatel 2007–2013 kokku vähemalt 3 miljonit õpilast). Alates Erasmuse programmi algusest 1987. aastal oli 2009. aastaks selle liikuvusmeetmetes osalenud 2,15 miljonit õpilast (eesmärk on 2012. aastaks 3 miljonit õpilast). Leonardo da Vinci programmi raames loodi 2009. aastal ettevõtetes üle 72 000 praktikakoha ning 2010. aastal ligi 79 000 kohta, mis on peaaegu 10 % kasv (eesmärk on luua 2013. aastaks ettevõtetes vähemalt 80 000 praktikakohta aastas). Lisaks toetati Grundtvigi programmiga 2009. aastal ligi 6100 haridustöötaja ja täiskasvanud õpilase liikuvust (2013. aastaks peaks täiskasvanute liikuvuse programmis osalema aastas vähemalt 7000 inimest). Tuginedes 2007.–2009. aasta andmetele, viitasid hindajad siiski riskile, et mõningaid valdkondlike allprogrammide õiguslikus aluses kindlaksmääratud elukestva õppe programmi kvantifitseeritud eesmärke ei saavutata programmi eelarve ebapiisavuse ning teiste, peamiselt liikuvusega seotud takistuste tõttu.

Liikuvuse korrapärane suurenemine

Üle 60 % elukestva õppe programmi eelarvest läheb rahvusvahelise liikuvuse toetamisele. Kõige suurem osa läheb ***Erasmuse programmi raames kõrgharidusele*** – 2008/2009. õppeaastal käis välismaal õppimas või praktikal ligi 200 000 õpilast, mis on 2006/2007. õppeaastaga võrreldes 15,5 % rohkem. Ettevõtetes praktikakohtade leidmine on läinud järjest edukamalt – 2008/2009. õppeaastal käis ettevõtetes praktikal üle 30 000 Erasmuse õpilase ning iga aastaga on see arv suurenenud üle 50 %.

Vahehindamises rõhutati ***Leonardo da Vinci*** programmi raames pakutavate praktikakohtade suurt tähtsust osalejate tööalase konkurentsivõime ja ettevõtlusoskuste seisukohast. 2009. aastal sai sellise praktikakoha üle 67 000 ***kutsehariduskooli*** õpilase, praktikandi, tööotsija, õpetaja ja koolitaja. Selles osas oli märkimisväärne väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete osalemine – 80 % Leonardo da Vinci programmi raames praktikal olnud inimestest viibisid ettevõtetes, kus töötas alla 250 inimese.

Liikuvus suurenes ka ***Grundtvigi kutsevälise täiskasvanuhariduse programmi*** raames. 2009. aastal anti töötajate liikuvusele toetusi üle 41 % rohkem kui eelneval aastal, seda tänu uuele täiskasvanuhariduse valdkonna personalile ettenähtud külastuste, vahetuste ja praktika meetmele.

Põhi- ja keskhariduse kvaliteedi parandamiseks anti 2009. aastal ***Comeniuse*** raames õpetajakoolituse jaoks ligikaudu 10 600 individuaalset liikuvusealast toetust ning loodi tulevastele õpetajatele 1170 praktikakohta. 2007. aastaga võrreldes on see vastavalt 22 ja 6,5 % rohkem. 2009. aastal alustati uue liikuvusmeetmega – Comeniuse ***õpilaste õpiränne*** –, mille raames käisid 2010. aastal välismaal õppimas esimesed 700 õpilast.

Suur nõudlus partnerluste, projektide ja võrgustike järele

Elukestva õppe programmi eelarve suuruselt teine osa on suunatud partnerlustele ja koostööprojektidele. Projektiga **eTwinning** pakutakse õpetajatele ja koolidele tehnilist infrastruktuuri ja pedagoogilist tuge võrgustike ja Euroopa koolide vaheliste isiklike koostööprojektide loomiseks. Alates 2007. aastast on registreeritud üle 17 500 projekti,

hõlmates ligikaudu 50 000 kooli. eTwinningu raames on registreerunud 125 000 õpetajat. 2008. aastal alustati uue meetmega – **Comenius Regio** partnerlused –, mille eesmärk on toetada piirkondlike ja kohalike asutuste osalemist kooliharidusses, ning selle raames anti 2009. aastal 280 toetust. ***Leonardo da Vinci*** koostööprojektidega toetati Kopenhaageni protsessist tulenevaid riiklikke reforme. Kutsehariduse ja -koolituse sidusrühmad katsetasid ja süvalaiendasid riiklikul tasandil Euroopa vahendeid, nagu Euroopa kvalifikatsiooniraamistik (EQF), Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistik kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas (EQAVET) ja Euroopa kutsehariduse ja -koolituse ainepunktide süsteem (ECVET). ***Grundtvigi täiskasvanuhariduse*** programmis pöörati koostöö osas tähelepanu eelkõige sotsiaalselt ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele ning alates 2009. aastast rahastatavates uutes seenioride vabatahtliku töö projektides vabatahtlikele.

Erilist tähelepanu pöörati elukestva õppe programmi raames **keeleõppe** ja **IKT kasutamise** edendamisele hariduses ja koolituses. Seda kajastavad aastatel 2007–2009 toetatud vastavalt 85 ja 65 suuremahulist projekti ja võrgustikku. Nõudlus programmi raames pakutavate eri tegevuste järele on palju suurem, kui vahendid võimaldavad täita. Seetõttu valiti aastatel 2007–2009 nelja valdkondliku programmi raames rahastamiseks keskmiselt vähem kui pooled taotlused.

4. EUROOPA LISAVÄÄRTUS NING ELUKESTVA ÕPPE PROGRAMMI MÕJU

Vahehindamine kinnitas, et elukestva õppe programmiga jõuti edukalt ametliku haridus- ja koolitussüsteemi haridustöötajate ja õppuriteni ning et see täitis suure osa nende vajadustest seoses õppe kvaliteedi, oskuste ja pädevuste omandamise, tunnustamise ja kinnitamise, isikliku arengu, keeleõppe ja sotsiaalsete oskustega.

Poliitilise arengu toetamine ELi ja kohalikul tasandil

Hindamine kinnitas elukestva õppe programmi suurt poliitilist tähtsust ning selle selget seotust hariduse ja koolituse 2020. aasta strateegilise raamistikuga. Avatud koordinatsiooni meetodi kaudu arendatavat poliitilist koostööd edendati elukestva õppe programmi horisontaalsetele tegevustele ettenähtud rahaliste vahendite ning üksteiselt õppimise toetamise kaudu. Programmil oli tähtis roll ka Euroopa elukestva õppe piirkonna tugevdamisel, toetades kvalifikatsioonide läbipaistvuse, ülekantavuse ja tunnustamise vahendite, nagu Euroopa kvalifikatsiooniraamistik (EQF), Euroopa ainepunktide kogumise ja ülekandmise süsteem (ECTS), Euroopa kutsehariduse ja -koolituse ainepunktide süsteem (ECVET) ja Europass, arendamist ja rakendamist. Üle 80 % hindamise käigus vastanutest leidis, et ilma elukestva õppe programmita oleks pädevuste ja oskuste tunnustamise ja hindamise vahendite ja meetodite arendamisele suunatud tegevuse tase madalam ja kvaliteet halvem.

Lisaks edendatakse elukestva õppe programmi Jean Monnet' allprogrammiga tõhusalt Euroopa integratsiooni alaseid õpinguid.

Haridus- ja koolitusasutuste moderniseerimine

Programmiga aidati moderniseerida haridusasutusi ja muuta neid avatumaks, juurutades uusi õppemeetodeid, vahetades head tava, vaadates läbi õppekavasid ja muutes need rahvusvaheliseks ning parandades asutuste haldust ja juhtimist.

Suurem osa Comeniuse programmis osalenud koolidest parandas oma töökeskkonda ja võttis kasutusele uued õppe- ja õpimeetodid, saades innustust partneritelt välismaal. Nad muutusid avatumaks rahvusvahelisele koostööle ning parandasid oma kuvandit ja staatust kohalikul tasandil, mis oli atraktiivne lapsevanemate jaoks ja millega hoiti õpetajate motiveeritust. Leonardo da Vinci programmiga aidati kohandada kutseõppeprogramme vastavaks tööturu vajadustele ning parandada ELi läbipaistvust õppekavade, kvalifikatsioonide ja kutsestandardite puhul. Osaledes Grundtvigi programmi kaudu Euroopa koostöös – tehes seda tihti esimest korda – töötasid täiskasvanuharidusega tegelevad organisatsioonid välja paremad õppemeetodid, tõhusamad strateegiad sotsiaalselt tõrjutud õppurite kaasamiseks, uued viisid oskuste ja pädevuste kinnitamiseks ning paremad kursused täiskasvanuharidusega tegelevate inimeste koolitamiseks. Erasmuses osalemine parandas õpilasteenuseid, edendas uusi õppe- ja õpetusmeetodeid ning aitas muuta haldustoimingud professionaalsemaiks.

Individuaalsete pädevuste suurendamine

Hindamine näitas, et individuaalsed toetusesaajad peavad elukestva õppe programmis osalemise kõige positiivsemaks mõjuks võtmepädevuste arendamist. Sellele järgnesid enesekindlus suurendamine ning kohanemisvõime ja rühmas töötamise oskuse parandamine. Osalejad edendasid oma algatusvõimet ja ettevõtlusoskusi. Erasmuse raames liikuvuses osalenud õpilased said teistsuguseid akadeemilisi teadmisi kui kodus, parandasid oma võõrkeele- ja kultuuridevahelise suhtluse oskusi, suurendasid erialaseid karjäärivõimalusi ja arusaama Euroopa kodanikuks olemisest. Õpilased, kes liikuvuses ei osalenud, said kasu külalislektorite loengutest. Vahetuses osalenud haridustöötajad tõid koju kaasa uusi õppe- ja töömeetodeid ning uusi akadeemilisi kontakte edasiseks koostööks.

Nagu näitasid hindamisküsimustike vastused, parandasid omandatud pädevused tööleidmise võimalusi peaaegu 70%-l elukestva õppe programmi meetmetes osalenud küsitletutest.

Euroopa lisaväärtus

Riiklike asutuste ja büroode uuringud näitasid, et elukestva õppe programmi Euroopa lisaväärtus avaldus peamiselt kolmes valdkonnas. Esiteks oleks ilma elukestva õppe programmita olnud osalevate riikide vaheline poliitiline koostöö ja suhtlus oluliselt harvem ja killustatud. Teiseks toetas programm hariduses ja koolituses Euroopa mõõtme arendamist, tihendades koostööd haridusasutuste vahel, muutes haridusasutuste struktuure ja tavasid, toetades uute riiklike ja rahvusvaheliste liikuvusprogrammide teket ning luues liikuvate õpilaste, õpetajate ja koolitajate seas Euroopa kodanikuks olemise tunde. Kolmandaks täiendas elukestva õppe programm praeguseid sarnaseid rahvusvahelisi, kahepoolseid ja riiklikke programme. Hindamine tõi esile selle, et suurem osa senistest liikuvusprogrammidest oli suunatud peamiselt kõrgharidusele ning keskharidus, kutseharidus ja -koolitus ning eriti täiskasvanuharidus olid jäänud tagaplaanile. Programmi väärtus seisneb seega selgelt kaasatud sihtrühmade arvukuses ning meetmete geograafilises ulatuslikkuses.

Võrreldes teiste suuremahuliste ELi sekkumistega, nagu struktuurifondid, seisneb elukestva õppe programmi väärtus rahvusvahelise koostöö toetamises, võimaldades tutvuda parima tava ja uuenduslike ideede suurema valikuga, kui oleks olnud võimalik riiklikul või kahepoolsel alusel. Siiski tehti kindlaks mõni parandamist vajav valdkond.

Eelkõige on programmil liiga palju eesmärke, need on tihti liiga ebamäärased ning seega on neid raske mõõta. Need hõlmavad suurt hulka valdkondi, mis tihti kattuvad. Pealegi pole elukestva õppe programmi projektide tulemusi veel piisavalt rakendatud. Kuigi osalevad organisatsioonid teavet aktiivselt levitavad, ei rakenda teised organisatsioonid tihti neid tulemusi ega integreeri oma poliitilistesse süsteemidesse. Seega püsib endiselt lõhe elukestva õppe programmist toetatavate institutsioonide ja peamiste otsusetegijate vahel.

5. HALDUSTÕHUSUS JA KLIENTIDELE SUUNATUS

Varasemate programmide liitmine elukestva õppe programmiga

Kolme varasema programmi[4] liitmine elukestva õppe programmiga on olnud edukas tänu märkimisväärsele haldusalasele lihtsustamisele peamiselt üldise halduse osas ning seoses teabe levitamisega sihtrühmade seas. Siiski täheldati hindamisanalüüsis allprogrammide vahel mitut temaatiliselt kattuda võivat valdkonda, nt Leonardo da Vinci ja Comeniuse partnerlused, mille puhul ei tehta mõnes riigis selget eristust kutsehariduse ja keskkoolides pakutava tehnilise väljaõppe vahel, või Grundtvigi meetmete – millega pakutakse täiskasvanutele teist võimalust õppimiseks – ning Leonardo da Vinci vahel (eelkõige kaudselt kutsealaste või tööleidmise puhul oluliste üldpädevuste osas).

Lisaks ei ole veel ammendavalt ära kasutatud elukestva õppe perspektiivi. Endiselt on raske osaleda valdkondadeülestes projektides. Selles osas ei ole horisontaalne programm suutnud piisavalt kompenseerida elukestva õppe programmi põhiosa segmenteeritust. Programm ise on endiselt keeruline. 2009. aastal toetati elukestva õppe programmiga 65 meedet,[5] mis on 9 võrra rohkem kui programmi alguses 2007. aastal.

Rakendamine ja haldus

Rohkem kui kolme neljandikku elukestva õppe programmi eelarvest (ligi 900 miljonit eurot aastas, mis kajastub ligi 40 000 lepingus) haldab riiklike büroode võrgustik, mis vastutab väiksema ulatusega liikuvuse ja riikliku tasandi detsentraliseeritud partnerluste meetmete eest. Suuremamahulisi tsentraliseeritud rahvusvahelisi projekte ja võrgustikke ning Jean Monnet' programmi meetmeid haldab EACEA.

Üldiselt järeldati hindamises, et kõikide meetmete rakendamis- ja haldusstruktuur oli aastatel 2007–2009 asjakohane. Riiklikel büroodel oli algselt raskusi, eelkõige tulenevalt muutustest programmi halduse suhtes kohaldatavates aruandlus- ja tehnilistes nõuetes. Aja jooksul aga aitasid need muutused haldust ning eelkõige järelevalve- ja kontrollisüsteeme paremaks muuta.

Järelevalve- ja kontrollimehhanismide valdkonnas tehtud parandusi toetati mitmesuguste IKT-põhiste haldustööriistade kasutamisega, sealhulgas eelkõige kaks andmebaasi: LLPLink detsentraliseeritud meetmete ning Saykiss tsentraliseeritud meetmete jaoks. Hindajad tõid siiski välja, et eelkõige andmebaasi LLPLink, mis võeti kasutusele väga

---

4 Socrates, Leonardo da Vinci ja eLearning

5 23 liikuvusalast meedet, 5 partnerlust, 11 mitmepoolset projekti, 13 mitmepoolset võrgustikku ja kaasnevat meedet ning 13 meedet seoses uuringute, vaatluste ja analüüsidega ning Jean Monnet' programmi raames.

kiiresti, on võimalik veelgi täiustada, et suurendada elukestva õppe programmi halduse, järelevalve ja kontrollimeetmete tõhusust.

Kindlaksmääratud summal põhinevate toetuste laialdane kasutamine (ühekordsed ja kindla suurusega toetused, mis põhinesid ühiku maksumuse astmikul) võimaldasid oluliselt lihtsustada elukestva õppe programmi halduskorraldust. Sellegipoolest sisaldavad paljud elukestva õppe programmi meetmed, eelkõige tsentraliseeritud ja eri liiki liikuvusmeetmed, endiselt nii fikseeritud kulusid kui ka tegelikke kulusid. Seega on võimalik korda veel lihtsustada ja veelgi vähendada nii toetusesaajate kui ka elukestva õppe programmi haldusorganite halduskoormust.

Hindamise järelduste kohaselt kannatas elukestva õppe programmi üldine järelevalvesüsteem asjaolu tõttu, et programmi näitajad ja järelevalveraamistik arendati välja alles 2010. aastal. Lisaks keskendusid heakskiidetud näitajad peamiselt väljunditele, samas kui tulemuste ja võimalike mõjude seire ei olnud nii süstemaatiline.

Eelarve täitmine ja kulutõhusus

Üle maailma said kõrgharidusasutused Erasmuse programmi kaudu keskmiselt 45 % elukestva õppe programmi vahenditest. Järgnesid kutseharidus Leonardo da Vinci programmi raames 26 %, kooliharidus Comeniuse programmi raames 16 % ning kutseväline täiskasvanuharidus Grundtvigi programmi raames 5 %ga vahenditest. Horisontaalne programm ja Jean Monnet' programm moodustasid vastavalt 5 ja 2 % eelarvest.

Riiklikele büroodele eraldatud tegevustoetuste, EACEA-le antud toetuse ja asjaomaste asutuste hallatavate elukestva õppe programmi vahendite kogusumma suhtarvu alusel moodustasid hindamisanalüüsi kohaselt aastatel 2007–2009 nendele haldusasutustele eraldatud tegevustoetused hinnanguliselt 5,4 % elukestva õppe programmi koguvahenditest. Hindamise juhtumiuuringute ja vestluste tulemused näitavad, et muud poliitilised vahendid, nagu avatud koordinatsiooni meetod, ei tagaks soovitud väljundite või tulemuste saavutamisel paremat kulutõhusust.

Hindamisanalüüs kinnitas, et aastatel 2007–2009 valdkondlikele allprogrammidele ja meetmetele eraldatud vahendid olid kooskõlas õiguslikus aluses kindlaksmääratud miinimumnõuetega[6]. Siiski soovitati ümber paigutada teatavad vahendid seoses nende allprogrammidega, mille puhul oli märgata raskusi kvantifitseeritud eesmärkide saavutamisel.

6. HINDAMISARUANDE SOOVITUSED

Sõltumatute hindajate peamised soovitused võib kokku võtta järgmiselt (tervikliku loetelu leiab aadressilt http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports):

1. Programm tuleks paremini kooskõlastada prioriteetide ja eesmärkidega, mis sisalduvad Euroopa 2020. aasta strateegias ning strateegilises raamistikus üleeuroopaliseks koostööks

[6] Elukestva õppe programmi otsuse lisa B osa punkti 11 kohaselt on valdkondlikele allprogrammidele eraldatavad miinimumsummad järgmised: Comenius – 13 %, Erasmus – 40 %, Leonardo da Vinci – 25 % ja Grundtvig – 4 %.

hariduse ja koolituse alal (ET 2020), ning seda tuleks toetada järelevalvenäitajate kindlaksmääramisega;

2. Programmi raames tuleks rohkem pingutada nende inimeste kaasamiseks, kes jäävad väljapoole ametlikku algtaseme haridus- ja koolitussektorit;

3. Programmi raames tuleks rohkem pingutada eesmärkide, meetmete ja rakendusvahendite liitmiseks ja ühtlustamiseks valdkondade ja allprogrammide vahel, et paremini toetada elukestva õppe perspektiivi;

4. Programmiga tuleks rohkem investeerida pädevuste tunnustamise ja kinnitamise mehhanismidesse;

5. Tõhususe suurendamiseks tuleks programmiga otsida võimalikke täiendavaid halduse lihtsustamise viise, eelkõige suurendades kindlaksmääratud kulude alusel rahastatud projektide osa. Ülejäänud haldussüsteemi valdkondades aga tuleks hoida kuni 2013. aastani stabiilsust, et hiljutised parandused hakkaksid mõju avaldama;

6. Täpsustada ja tihendada tuleks koostööd täitevasutuse ja riiklike büroode vahel.

7. JÄRELDUSED

Elukestva õppe programmi peetakse välise hindamise kohaselt oluliseks ja praktiliseks vahendiks põhiliste ELi tasandil kokkulepitud hariduse ja koolituse eesmärkide täitmisel ning seeläbi aitab see kaasa Euroopa Liidu strateegiliste raameesmärkide saavutamisele. See on oluline ka osalevate inimeste elu seisukohast, olles kasutajasõbralik, väga populaarne ja käsitledes eri sihtkogukondade vajadusi. Kontrolliraamistik toimib tõhusalt.

Ometi on veel paranemisruumi. Mõni parandus on seotud haldusega ning neid saab käsitleda komisjon. Enamik on üldisemad ja nende jaoks on vaja programmi struktuur läbi vaadata ja ümber mõtestada.

Tuginedes elukestva õppe programmi vahekokkuvõttele, kavatseb komisjon järgmist:

- fikseerida haldusraamistiku, mis on jõudnud kvaliteetsele tasemele koos kindlate eeskirjade, menetluste ja IT-vahenditega, minimeerides kogu rakendusahela – komisjon, riiklikud asutused ja lõplikud toetusesaajad – tööd. Võimalikke muutusi hinnatakse põhjaliku kulutõhususe ja riskianalüüsi valguses;

- uurida kiirkorras võimalust lihtsustada auditeid, asendades praeguse juhuslikul valimil põhineva lähenemise uue, tõsiste riskide hindamise strateegial põhineva lähenemisega;

- katsetada uusi vahetusplatvorme, seniste platvormide laiendamist või teisi vahendeid, et hõlbustada teabe ja oskusteabe vahetamist pakkumise ja nõudluse kooskõlastamiseks koostööprojektide ja liikuvuse puhul (nt praktikapartnerite otsimine Leonardo da Vinci või Erasmuse programmide jaoks).

Ilma et see piiraks komisjoni ettepanekuid järgmiseks programmiks uue mitmeaastase finantsraamistiku valguses, kavatseb komisjon järgmist:

- analüüsida uue mitmeaastase finantsraamistiku kõikehõlmavat poliitilist raamistikku, otsides sünergiaid ELi rahastatavate eri liiki haridus- ja koolitusvaldkonna vahendite vahel, et vältida kattumisi ja maksimeerida mõju;

- kaaluda, kuidas arendada edasi senise programmi tugevaid külgi, et aidata kaasa Euroopa 2020. aasta strateegia, ET 2020 ja digitaalarengu tegevuskava eesmärkide saavutamisele. Valdkonnad, kus programm on olnud edukas, on kogu ELi hõlmavad meetmed, millega on kaasatud kõik liikmesriigid sarnasesse ühiste eesmärkidega tegevusse, riikideülene õppealane liikuvus, tõendite pakkumine poliitiliseks reformiks, innovaatiliste meetmete ja parima tava inkubaatorina toimimine ning väikeste kuludega vahetused ja võrgustike loomine;

- analüüsida, kuidas saaks paremini tasakaalustada suurejoonelisi eesmärke, eelkõige mõtteka suunamise, tõhustamise, lihtsustamise ja parema mõjuhindamise kaudu;

- koostada järgmise programmi jaoks haldus- ja kontrolliraamistiku, et tagada tõrgeteta algusetapp ja võimalike lihtsustuste täielik ärakasutamine.

LISA

Elukestva õppe programmi toetused ja eelarve jaotumine vastavalt allprogrammidele (2007–2009)

(Allikas: elukestva õppe programmi vahehindamise aruanne, elukestva õppe programmi 2009. –2010. aasta tegevusaruanne – andmed on ajakohastatud)

	2007				2008				2009			
	Laekunud taotluste arv	Antud toetuste arv	Eelarve (eurodes)	Osakaal kogu tegevuseelarvest (%)	Laekunud taotluste arv	Antud toetuste arv	Eelarve (eurodes)	Osakaal kogu tegevuseelarvest (%)	Laekunud taotluste arv	Antud toetuste arv	Eelarve (eurodes)	Osakaal kogu tegevuseelarvest (%)
COMENIUS	37 498	18 142	147 000 000	16,1	35 954	19 892	152 000 000	15,3	40 233	20 007	181 000 000	17,2
ERASMUS	andmed puuduvad	215 353	407 000 000	44,6	andmed puuduvad	235 757	456 000 000	46,0	andmed puuduvad	252 102	459 000 000	43,6
LEONARDO DA VINCI	8 298	3 842	236 000 000	25,8	11 030	5 655	257 000 000	26,0	12 984	6 125	274 000 000	26,0
GRUNDTVIG	7 099	3 292	44 700 000	4,9	7 999	3 678	45 600 000	4,6	11 088	5 099	60 800 000	5,8
HORISONTAALNE PROGRAMM				5,6				5,5				5
1. põhitegevus – poliitika	43	17	26 700 000		35	24	24 500 000		45	6	26 900 000	
2. põhitegevus – keeled	97	26	11 000 000		88	30	18 400 000		75	29	12 700 000	
3. põhitegevus – IKT	146	23	10 200 000		144	22	8 660 000		211	26	9 000 000	
4. põhitegevus – levitamine	54	12	2 970 000		49	12	2 920 000		65	12	4 600 000	
JEAN MONNET' PROGRAMM				2,6				2,4				2,3
1. põhitegevus	326	145	4 690 000		284	115	4 420 000		465	115	4 920 000	
2. põhitegevus	97	26	17 100 000		88	30	17 500 000		75	29	17 900 000	
3. põhitegevus	23	18	1 700 000		26	18	1 670 000		32	20	1 700 000	
MUUD			3 430 000	0,4			1 520 000	0,2			900 000	0,1
KOKKU	**andmed puuduvad**	**240 896**	**912 490 000**	**100**	**andmed puuduvad**	**265 233**	**990 190 000**	**100**	**andmed puuduvad**	**283 570**	**1 053 420 000**	**100**
Halduskulud			11 300 000				11 900 000				11 300 000	
Täitevasutus			15 300 000				17 100 000				18 100 000	
ELUKESTVA ÕPPE PROGRAMMI KOGUEELARVE			**939 090 000**				**1 019 190 000**				**1 082 820 000**	

Comenius: hõlmab praktikat, täiendkoolitust, mitme- ja kahepoolseid koolipartnerlusi, Regio partnerlusi, mitmepoolseid projekte, mitmepoolseid võrgustikke, kaasnevaid meetmeid ja ettevalmistavaid külastusi.
Erasmus: hõlmab üliõpilasvahetust, haridustöötajate liikuvust, süvendatud programme, keelekursuseid ja ettevalmistavaid külastusi.
Leonardo da Vinci: hõlmab esmases kutseõppes osalevate inimeste, tööturul osalevate inimeste ja kutseharidusasutuste töötajate liikuvust, partnerlusi, mitmepoolseid projekte (innovatsiooni ülekandmine ja arendamine), mitmepoolseid võrgustikke, kaasnevaid meetmeid ja ettevalmistavaid külastusi.

Grundtvig: hõlmab täiskasvanuhariduse valdkonna personali külastusi/vahetusi, praktikat, täiskasvanuhariduse valdkonna personali täiendkoolitust, õpitubasid, seenioride vabatahtliku töö projekte, õppepartnerlusi, mitmepoolseid projekte, mitmepoolseid võrgustikke, kaasnevaid meetmeid ja ettevalmistavaid külastusi.
Horisontaalne programm – 1. põhitegevus (poliitika): kohaldamise ja toetuste andmed ei hõlma õppekülastuste meedet.